að greiða stefnanda málskostnað, sem þykir hæfilega ákveðnin kr. 15.000.

Sigurgeir Jónsson bæjarfógeti kvað upp dóm þennan.

Dómsorð:

Framangreind ummæli skulu vera ómerk.

Stefndu, Magnús Bjarnfreðsson, Richard Björgvinsson, Axel Jónsson, Stefnir Helgason, Jóhann H. Jónsson og Sigurður Helgason, greiði stefnanda in solidum kr. 20.000 til að standa straum af kostnaði við birtingu dómsins í opinberu blaði og kr. 15.000 í málskostnað, allt innan 15 daga frá birtingu dóms þessa að viðlagðri aðför að lögum.

Þriðjudaginn 25. janúar 1977.

Nr. 143/1974. **Carl J. Eiríksson**
(Guðjón Steingrímsson hrl.)
gegn
Barnavinafélaginu Sumargjöf og gagnsök
(Páll S. Pálsson hrl.).

Riftun gjafagernings. Lögræði. Óskipt sameign. Hefð. Ómerking. Frávísun. Sératkvæði.

Dómur Hæstaréttar.

Mál þetta dæma hæstaréttardómararnir Magnús Þ. Torfason, Benedikt Sigurjónsson, Björn Sveinbjörnsson, Logi Einarsson og Þór Vilhjálmsson.

Aðaláfrýjandi hefur skotið máli þessu til Hæstaréttar með stefnu 3. september 1974. Hann krefst þess, að gagnáfrýjanda „verði dæmt skylt að þola riftun gjafabréfs, dags. 11. apríl 1949, fyrir eigninni Steinahlíð við Suðurlandsbraut í Reykjavík að hluta áfrýjanda, þ. e. að ⅓ hluta". Hann krefst og málskostnaðar í héraði og fyrir Hæstarétti úr hendi gagnáfrýjanda.

Gagnáfrýjandi áfrýjaði málinu með stefnu 13. september

1974. Hann krefst staðfestingar hins áfrýjaða dóms og málskostnaðar fyrir Hæstarétti.

Aðaláfrýjandi hefur við flutning málsins fyrir Hæstarétti sérstaklega tekið fram, að kröfur hans í málinu beri að skilja sem kröfur um aðfararhæfan dóm á hendur gagnáfrýjanda, en þær séu orðaðar á annan veg fyrir Hæstarétti en gert var í héraði eingöngu vegna þess, að hann og sameigendur hans voru erfðafestuhafar, en ekki eigendur, að landi Steinahlíðar. Þykir mega fallast á, að ákvæði 45. gr. laga nr. 75/1973 standi ekki í vegi fyrir lagfæringu aðaláfrýjanda á kröfugerðinni.

Gagnáfrýjandi hefur sérstaklega bent á það til stuðnings kröfum sínum, að dómkröfur aðaláfrýjanda varði aðeins þriðjung eignarinnar Steinahlíðar, og enn fremur að systur aðaláfrýjanda, sem voru sameigendur hans, séu ekki aðiljar máls þessa, hvorki til sóknar né varnar.

I.

Aðaláfrýjandi reisir kröfur sínar í fyrsta lagi á því, að hann hafi verið ólögráða, þegar gjafagerningurinn um Steinahlíð var gerður. Dómsmálaráðuneyti hafi ekki samþykkt ráðstöfunina hans vegna. Hafi hann þess vegna ekki orðið af henni bundinn.

Aðaláfrýjandi undirritaði sjálfur gjafabréfið um Steinahlíð hinn 11. apríl 1949 ásamt lögráðamanni sínum, sem samþykkti ráðstöfun þessa „að áskildu samþykki stjórnarráðs". Ósannað er, að aflað hafi verið samþykkis dómsmálaráðuneytis vegna aðaláfrýjanda, til að Steinahlíð væri ráðstafað til gagnáfrýjanda, svo sem gert var. Verður því að fallast á það með aðaláfrýjanda, að gjafabréfið hafi verið óskuldbindandi fyrir hann, þar sem ekki var fylgt fyrirmælum 1. mgr. 37. gr. laga nr. 95/1947, og var það því ekki lögmæt eignarheimild fyrir gagnáfrýjanda. Eins og þessum annmarka á gjafabréfinu var háttað, verður að telja, að aðaláfrýjanda sé heimilt að leita úrlausnar dómstóla á gildi þess, þó að systur hans taki ekki þátt í málssókninni með honum.

Viðurkennt er, að gagnáfrýjandi fékk full umráð Steina-

hlíðar eigi síðar en í ágúst 1950 og hafði haft þau óslitið síðan, eða í fullan hefðartíma samkvæmt 2. gr. laga nr. 46/1905, þegar mál þetta var höfðað með stefnu, birtri 23. desember 1970. Aðaláfrýjandi hefur ekki sýnt fram á, að umráðin hafi verið með neinum þeim hætti, er standi því í vegi, að gagnáfrýjandi verði talinn hafa unnið hefð á eigninni, svo sem hann heldur fram. Þegar af þessari ástæðu verða kröfur aðaláfrýjanda ekki reistar á því, að samþykkis dómsmálaráðuneytis var ekki aflað. Kemur þá ekki sérstaklega til athugunar, að því er varðar þá málsástæðu, sem hér er um fjallað, hvort aðaláfrýjanda hafi verið rétt að miða riftunarkröfur sínar við eignarhluta sinn í Steinahlíð eingöngu, svo sem hann hefur gert.

II.

Þá styður aðaláfrýjandi kröfur sínar þeim rökum, að gagnáfrýjandi hafi rofið ýmis skilyrði, sem samkvæmt ákvæðum gjafabréfsins voru sett fyrir gjöfinni, eins og nánar er rakið í héraðsdómi. Leiði þetta til þess, að hann megi rifta gjöfinni að sínum hluta. Telja verður, að það, sem rakið er hér að framan, haggi því ekki, að gagnáfrýjandi sé bundinn af skilyrðum þeim, sem sett voru í gjafabréfinu 11. apríl 1949. Mál til riftunar gjafagerningsins vegna rofa á skilyrðum þessum varð aðeins höfðað af þeim öllum sameiginlega, er skilyrðin settu, sbr. 46. gr. laga nr. 85/1936. Ber því að ómerkja hinn áfrýjaða dóm og vísa máli þessu sjálfkrafa frá héraðsdómi.

Málskostnaður í héraði fellur niður. Aðaláfrýjandi greiði gagnáfrýjanda málskostnað fyrir Hæstarétti, sem ákveðst 75.000 krónur.

Dómsorð:

Hinn áfrýjaði dómur á að vera ómerkur, og er málinu vísað frá héraðsdómi.

Málskostnaður í héraði fellur niður.

Aðaláfrýjandi, Carl J. Eiríksson, greiði gagnáfrýjanda, Barnavinafélaginu Sumargjöf, 75.000 krónur í málskostnað fyrir Hæstarétti að viðlagðri aðför að lögum.

Sératkvæði

Magnúsar Þ. Torfasonar hæstaréttardómara.

I.

Ég vísa til atkvæðis meiri hluta dómenda um kröfugerð málsaðilja fyrir Hæstarétti. Ég er enn fremur samþykkur úrlausn þeirra um þá málsástæðu aðaláfrýjanda, sem fjallað er um í I. kafla dómsins.

II.

Aðaláfrýjandi styður kröfur sínar öðrum þræði þeim rökum, að gagnáfrýjanda hafi verið sett ýmis skilyrði í gjafabréfinu um meðferð sína á hinni gefnu eign og um not hennar, og er þetta nánar rakið í héraðsdómi. Þessi skilyrði hafi gagnáfrýjandi ekki haldið. Leiði það til þess, að aðaláfrýjandi megi rifta gjöfinni að sínum þriðjungi.

Í margnefndu gjafabréfi 11. apríl 1949 fólst það, að aðaláfrýjandi og báðir sameigendur hans ráðstöfuðu allri fasteigninni Steinahlíð með sameiginlegu gjafabréfi í hendur gagnáfrýjanda. Þau skilyrði, sem sett voru í gjafabréfinu um meðferð gagnáfrýjanda á eigninni og notkun hennar, vörðuðu fasteignina í heild og voru sett af gefendum sameiginlega. Ef gefendur halda því fram, að gagnáfrýjandi hafi vanhaldið þessi skilyrði að því marki, að þeir megi heimta gjöf sína aftur, yrði riftunarkrafa af þeirra henni að taka til eignarinnar allrar, en ekki einstakra eignarhluta, og ættu gefendur sókn þess máls sameiginlega. Krafa sú, sem aðaláfrýjandi gerir í máli þessu um, að gagnáfrýjandi verði dæmdur til að þola riftun gjafarinnar að þriðjungi, þar sem hann hafi ekki haldið þau skilyrði, sem gjöfin var bundin, hefur samkvæmt þessu ekki lagastoð. Leiðir þetta til þess, að sýkna ber gagnáfrýjanda, einnig að því leyti sem kröfur aðaláfrýjanda eru reistar á þeim grundvelli, sem nú var um fjallað.

Ég er samþykkur úrlausn meiri hluta dómenda um málskostnað, bæði í héraði og fyrir Hæstarétti.

Samkvæmt þessu tel ég, að dómsorð ætti að vera svofellt:
Hinn áfrýjaði dómur á að vera óraskaður.

Málskostnaður í héraði fellur niður.

Aðaláfrýjandi, Carl J. Eiríksson, greiði gagnáfrýjanda, Barnavinafélaginu Sumargjöf, 75.000 krónur í málskostnað fyrir Hæstarétti að viðlagðri aðför að lögum.

Sératkvæði

Þórs Vilhjálmssonar hæstaréttardómara.

Kröfur aðaláfrýjanda fyrir Hæstarétti eru aðrar en í héraði. Er það skýrt á þann veg, að um sé að ræða breytingu gagnáfrýjanda í hag, og verði því að telja breytinguna heimila. Fallast ber á, að svo sé, sbr. 45. gr. og 58. gr. laga nr. 75/1973, sbr. og 113. gr. laga nr. 85/1936.

Í gjafabréfi, sem undirritað var 11. apríl 1949, meðan aðaláfrýjandi var ólögráða vegna æsku, segir, að hann og tvær systur hans gefi gagnáfrýjanda eign sína Steinahlíð í Reykjavík með tilteknum skilyrðum, og er það rakið í héraðsdómi. Aðaláfrýjandi hefur einn höfðað mál þetta, og ekki stefndi hann systrum sínum til að þola dóm. Aðaláfrýjandi krefst riftunar gjafagerningsins að sínum hluta, þ. e. þriðjungi. Áður en rætt verður um efnisatriði málsins, þarf að fjalla um tvö réttarfarsatriði. Í fyrsta lagi er ástæða til að taka afstöðu til þess, hvort aðaláfrýjandi geti fengið dóm um riftun gjafagerningsins í máli, sem systur hans eiga ekki aðild að. Telja verður, að svo sé, þar sem ekki sé um samaðild í réttarfarsskilningi að ræða, sbr. 46. gr. laga nr. 85/1936. Ljóst er, að aðaláfrýjanda einum hefði verið heimilt að gefa sinn hluta hinnar óskiptu sameignar þeirra systkina og að höfða dómsmál, ef tilefni hefði verið til, í því skyni að rifta slíkum gerningi. Fyrst ekki var laganauðsyn, að hvers konar eigendaskipti með löggerningi færu fram með atbeina systkinanna allra, verður ekki talið, að réttarfarsreglur geti staðið því í vegi, að aðaláfrýjandi einn leiti nú eftir riftun gjafagerningsins í dómsmáli. Í öðru lagi er ástæða til að taka afstöðu til þess, hvort aðaláfrýjandi geti látið við það sitja að krefjast riftunar að þriðjungi eða hvort hann verði að krefjast riftunar að öllu. Af riftun að öllu mundi

leiða, að systur hans yrðu á ný eigendur að ⅔ hlutum Steinahlíðar. Slík niðurstaða er ótæk, þar sem þær hafa ekki gert neina kröfu í þá átt, en gagnáfrýjandi tekið við gjöf þeirra. Að sönnu skapast aðstaða, sem getur valdið vanda og ekki var ráðgerð 1949, ef krafa aðaláfrýjanda í máli þessu er tekin til greina og sameign verður með honum og gagnáfrýjanda. En lagaúrræði eru til að leysa úr slíkum vanda, þó að ekki sé tilefni til að fjalla um það atriði frekar í þessum dómi. Ég tel því, að leggja beri efnisdóm á mál þetta.

Riftunarkröfu sína byggir aðaláfrýjandi í fyrsta lagi á því, að samþykki dómsmálaráðuneytisins var ekki fengið til að binda hann við gjafabréfið frá 11. apríl 1949. Verður að fallast á, að slíkt samþykki hafi verið nauðsynlegt samkvæmt 37. gr. lögræðislaga nr. 95/1947. Batt gjafabréfið hann þess vegna ekki í upphafi. Hins er aftur á móti að gæta, að gagnáfrýjandi tók við eigninni Steinahlíð og hafði haft á henni óslitið eignarhald í meira en 20 ár, þegar mál þetta var höfðað. Verður því að fallast á það með gagnáfrýjanda, sbr. 2. og 6. gr. hefðarlaga nr. 46/1905, að krafa aðaláfrýjanda verði ekki tekin til greina af þessari ástæðu.

Í öðru lagi byggir aðaláfrýjandi kröfu sína á því, að gagnáfrýjandi hafi vanefnt skuldbindingar þær, sem félagið gekkst undir í samræmi við gjafabréfið, og er það nánar rakið í héraðsdómi.

Fram er komið, að dvalarbörnin í Steinahlíðarheimilinu hafi aldrei verið eldri en 6 ára, en önnur og eldri börn í vinnuskóla borgarinnar hafi verið við ræktun á landinu á sumrin og dvalarbörnin þá fylgst með starfinu. Verður af þessum sökum talið, að skilyrði gjafabréfsins um kennslu í trjá- og matjurtarækt hafi verið uppfyllt. Um skerðingu landsins er þess að geta, að það var upprunalega 40.085 m^2 skv. mælingu mælingadeildar borgarverkfræðings í júlí 1972, sem ekki hefur verið vefengd. Eftir breytingar er það skv. sömu mælingu 40.966 m^2. Breytingar á landinu hafa að mestu, en þó ekki öllu, verið eins og segir í gjafabréfinu, en frávik skipta bersýnilega engu um gæði landspildunnar. Verður þessi breyting því ekki til þess að taka eigi kröfu aðaláfrýjanda

til greina. Í gjafabréfinu frá 11. apríl 1949 segir, að girða skuli á endanlegum mörkum og laga landið til innan árs. Fram er komið, að þetta var ekki gert, þó að ekki séu tiltækar fullkomnar upplýsingar um girðingarframkvæmdir þann tíma allan, sem gagnáfrýjandi hefur haft umráð landsins. Landið hefur hins vegar verið girt nú, en þó, að því er virðist, eftir að mál þetta var höfðað. Vanefnd sú, sem hér hefur orðið, er óveruleg og getur ekki ein sér leitt til þess, að taka beri riftunarkröfu aðaláfrýjanda til greina. Loks telur aðaláfrýjandi, að ekki hafi verið hlynnt að gróðri á Steinahlíðarlandinu jafn vel og gjafabréfið áskilur. Í bréfinu segir, að gagnáfrýjandi skuli sjá um, „að hlynnt sé eftir því sem unnt er að gróðri þeim, sem nú er á lóðinni". Fram er komið, að blóma- og trjábeð nálægt Steinahlíðarhúsinu var lagt undir malarhlað til að auðvelda aðflutninga, þegar húsinu var breytt skömmu eftir afhendingu þess til gagnáfrýjanda fyrir rúmlega aldarfjórðungi. Jafnframt er fram komið, að ýmiss konar ræktunarstarf hefur verið á landinu síðan. Þykir þessi málsástæða því ekki tæk.

Af framansögðu leiðir, að ég tel, að staðfesta beri niðurstöðu hins áfrýjaða dóms. Þá tel ég, að dæma beri aðaláfrýjanda, Carl J. Eiríksson, til að greiða gagnáfrýjanda, Barnavinafélaginu Sumargjöf, 75.000 krónur í málskostnað fyrir Hæstarétti að viðlagðri aðför að lögum.

Dómur bæjarþings Reykjavíkur 4. júní 1974.

Mál þetta, sem dómtekið var 4. apríl sl., er höfðað af Carli J. Eiríkssyni, Rauðalæk 3, Reykjavík, með réttarstefnu, birtri 23. desember 1970, á hendur Barnavinafélaginu Sumargjöf í Reykjavík.

Krafa stefnanda í stefnu á hendur stefnda er „til staðfestingar á eignarrétti sínum á ⅓ hluta í eigninni Steinahlíð við Suðurlandsbraut (Kleppsmýrarblettur XVI, erfðafestulandi)".

Málið var þingfest 7. janúar 1971, og lagði stefnandi þá fram, auk stefnu, greinargerð ásamt ýmsum fylgiskjölum. Í greinargerðinni krafðist stefnandi, auk framangreindrar stefnukröfu, málskostnaðar úr hendi stefnda að mati dómsins.

Stefndi hefur krafist algerrar sýknu af dómkröfum stefnanda og hæfilegs málskostnaðar úr hans hendi.

Við framlagningu greinargerðar stefnda hinn 4. febrúar 1971 leitaði dómarinn sátta með aðiljum án árangurs.

Málið hefur verið skriflega flutt að ósk stefnanda og með samþykki lögmanns stefnda.

Málsatvik eru þau, að með gjafabréfi, dags. 11. apríl 1949, gáfu einkaerfingjar í dánarbúi Halldórs Eiríkssonar stórkaupmanns, þau Inge Johnson, Elsa E. Guðjónsson og stefnandi, Carl J. Eiríksson, í minningu foreldra sinna og eftir ósk föður þeirra stefnda í máli þessu eign þeirra Steinahlíð við Suðurlandsbraut. Þau skilyrði voru sett fyrir gjöfinni í bréfinu:

„1. Að Barnavinafélagið Sumargjöf skuldbindi sig til að eignin sé starfrækt eingöngu sem barnaheimili, þar sem sérstök áherzla sé lögð á að kenna börnunum trjárækt og matjurtarækt.

2. Að félagið tryggi samþykki bæjarstjórnar fyrir því, að land það, sem fylgir eigninni, sé ekki skert og að ekki verði lagðir vegir um það né lóðum úthlutað af því, eftir að breyting hefur verið gerð á því nú með því að skera sneið af norðausturhorni þess, en leggja aðra sneið að vestan og norðan til landsins í staðinn. Landið verði umgirt þannig og lagað innan árs.

3. Að félagið sjái um, að hlynnt sé eftir því sem unnt er að gróðri þeim, sem nú er á lóðinni.

4. Að eignin haldi núverandi nafni sínu „STEINAHLÍÐ“.“

Gjafabréfið undirrita Lárus Jóhannesson f. h. Inge Johnson, Elsa E. Guðjónsson og stefnandinn, Carl J. Eiríksson, en undir hans nafnritun undirritar Lárus Jóhannesson samþykki sem fjárráðamaður að áskildu samþykki Stjórnarráðs. Á gjafabréfið er áritað samþykki Barnavinafélagsins Sumargjafar um að taka við gjöfinni með framanrituðum skilmálum, og er það undirritað sama dag. Þá er og á gjafabréfinu svofelld áritun: „Á fundi bæjarstjórnar Reykjavíkur 7. apríl var gerð svofelld samþykkt:

„Bæjarstjórnin samþykkir að gefa Barnavinafélaginu Sumargjöf fyrirheit um að starfrækja megi um ókomin ár barnaheimili á erfðafestulandinu Kleppsmýrarbl. XVI. (Steinahlíð), þar sem skilyrði geti verið til að kenna börnum trjárækt og matjurtarækt.

Heitir bæjarstjórnin því að skerða ekki landið meira en leiðir af breikkun Suðurlandsbrautar (lagningu Gnoðarvogs) og lagningu fyrirhugaðs Elliðaárvogs um austurhluta landsins.

Í stað lóðarskáka, sem þannig verða sneiddar af landinu, mun

bæjarstjórnin gefa félaginu kost á viðbótarlandi norðvestan við Steinahlíðarlandið, ca. 1.4 ha að flatarmáli".

Áritunin er undirrituð f. h. borgarstjórans í Reykjavík 27. maí 1949.

Gjafabréfinu er þannig þinglýst þann 31. maí 1949.

Telur stefnandi, að hið stefnda félag hafi svo verulega vanrækt að uppfylla skilyrði gjafarinnar skv. gjafabréfinu, að forsendur fyrir gjöfinni séu brostnar. Að því er sig varði, eigi gjöfin því að ganga til baka, þ. e. hans hluti, eða ⅓ skv. framansögðu.

Til frekari skýringar málssókninni verða nú raktir vitnaframburðir, að svo miklu leyti sem máli skiptir, og skjöl rakin með sama hætti, sem fram hafa verið lögð í málinu.

Vitnið Lárus Jóhannesson, fyrrverandi hæstaréttardómari, skýrir svo frá fyrir dómi, að eftir að hann fékk vitneskju um hér umrædd málaferli eða nokkru áður, hafi hann farið að leita í gögnum sínum varðandi stefnanda til þess að leita upplýsinga um, hvort samþykki Stjórnarráðs lægi fyrir varðandi gjöfina. Kvaðst vitnið við þá leit ekki hafa fundið neitt það varðandi, hvorki bréf frá sér til Stjórnarráðsins né heldur bréf frá Stjórnarráðinu. Taldi vitnið mestar líkur vera til þess, að hann hafi aldrei skrifað Stjórnarráðinu beiðni um staðfestingu. Tók vitnið fram, er hann fór að hugsa mál þetta betur, að hann telji vel hafa kunnað að vera, að Sumargjöf hafi átt að sjá sjálf um að fá samþykki Stjórnarráðsins, þannig að það hafi ekki verið starf sitt að afla samþykkisins. Vitnið kveðst telja sig muna það rétt, að hann hafi eitthvað verið búinn að ræða við Stjórnarráðið og þá líklegast við Gústav A. Jónasson, þáverandi ráðuneytisstjóra, um þessi atriði, áður en gengið var frá gjafabréfinu, en þar sem svo langt sé um liðið, þá kvaðst vitnið ekki vilja neitt um þetta fullyrða. Vitnið kvaðst hafa litið svo á, er hann gekk frá gjafabréfinu, að með gjöfinni væri verið að uppfylla óskir foreldra gefenda, þeirra Halldórs Eirikssonar og Elly Schepler Eiríksson.

Í málinu liggur fyrir vottorð dóms- og kirkjumálaráðuneytisins, dags. 15. desember 1970, svar við fyrirspurn stefnanda um það, hvort samþykkis ráðuneytisins hafi verið aflað, er eignin Steinahlíð við Suðurlandsbraut á sínum tíma var gefin Barnavinafélaginu Sumargjöf, er tekið fram, að athugun á skjölum ráðuneytisins frá því tímabili, sem hér um ræðir, hafi ekki leitt í ljós, að samþykkis ráðuneytisins hafi verið aflað.

Vitnið Ida Ingólfsdóttir kvaðst hafa byrjað sem forstöðukona barnaheimilisins í Steinahlíð haustið 1949 og verið stanslaust

síðan. Hún kvað í upphafi hafa verið byrjað með börn frá aldrinum eins og hálfs árs til sex ára og hafi þau dvalist á heimilinu allan daginn frá kl. 0730 til 1800, en nú sé opið til kl. 1830. Sú breyting hafi á orðið síðustu þrjú til fjögur árin, að yngstu börnin séu þriggja ára. Spurningu stefnanda um það, hvort sérstök áhersla hafi verið lögð á að kenna börnunum trjárækt og matjurtarækt, á meðan þau störfuðu í Steinahlíð, svaraði vitnið: „Það fer eftir því, hvað kallað er að kenna. Við erum ekki með sérstök námskeið fyrir börnin, en ef þau fylgjast með því, sem er að gerast, læra þau af því. Ég mundi segja, að börnunum væri kennd matjurtarækt. Það er unglingavinna hér á sumrin, frá því í júní fyrir börn á aldrinum 13 til 14 ára. Börnin hreinsa lóðina, stinga upp garðana og setja niður kartöflur og grænmeti. Þessi unglingavinna er á vegum borgarinnar, þ. e. undir leiðsögn sérstaks kennara. Börnin setja niður sumarblóm, og farið er með börnin út í náttúruna til að tína blóm, sem sett eru niður við húsið hérna, það er í hraunbrekku. Dvalarbörnin fylgjast með þessari unglingavinnu og taka þátt í starfinu". Ida kvaðst ekki vita betur en að slíkt hafi farið fram á hverju ári og sé það „Vinnuskólinn", sem auglýsi námskeiðin. Spurningu stefnanda um það, hvað gert hafi verið við öll blómin og trén, sem árið 1949 hafi verið á svæðinu milli íbúðarhússins og bílskúrsins, þar sem nú er bílastæði, svaraði vitnið á þá leið, að hún hafi ekki komið til starfa í Steinahlíð fyrr en búið hafi verið að byggja viðbyggingu og þá hafi beðið ugglaust verið í veginum og trén verið flutt og sett annars staðar á lóðina. Frekar kvaðst hún ekki geta sagt um gróður á svæði þessu. Ida kvaðst telja, að það hafi ekki verið neinar plöntur utan við gömlu girðinguna um landið, en eitthvað af plöntum séu utan girðingarinnar, síðan nýja girðingin hafi verið sett upp veturinn 1972—1973. Um það, hvað verði um þann gróður, sem þannig lenti utan hinnar nýju girðingar, kvað hún verða að telja mjög óljóst, þar sem girðingin sé svo til nýtilkomin. Hún kvaðst ekki vita til þess, að neinum plöntum hafi verið hent. Það sé búið að planta hundruðum eða þúsundum nýrra plantna í landinu, síðan hún hafi komið, en hins vegar hafi auðvitað gömlum og ónýtum plöntum verið hent. Spurningu stefnanda um það, hvort girðing um land Steinahlíðar hafi ekki legið á hliðinni á margra metra löngum og mörgum köflum á árunum 1970 til 1972, t. d. sunnan og suðvestan megin um landið, og að enn fremur hafi girðingu alveg vantað á margra metra köflum (t. d. rétt vestan við innkeyrsluhliðið) á þessum sömu árum

og að innkeyrsluhliðið hafi verið ónýtt eða alveg vantað og stöplarnir skakkir, svaraði vitnið á þá leið, að girðingin hafi víða verið mjög léleg og beðið hafi verið eftir girðingu, sem Reykjavíkurborg átti að setja upp. Girðingin hafi hallað sunnan og suðvestan megin. Vestanverðu við hliðið hafi girðingin verið tekin niður vegna þess, að hennar hafi ekki verið þörf vegna girðingar við Gnoðarvog. Einn veturinn hafi mjólkurbifreið ekið á annan hliðarstólpann og gert hafi verið við hann um vorið. Hliðið hafi því ekki verið í á þessum tíma, og enn fremur sagði hún, að hliðið væri ýmist opið eða lokað. Ida Ingólfsdóttir kvaðst ekki minnast þess, að frú Elsa Guðjónsson, systir stefnanda, hafi við sig rætt um það, að skilmálarnir í gjafabréfinu hafi ekki verið haldnir. Heldur ekki kvað hún sér kunnugt um það, að innan félags stefnda eða innan Steinahlíðar, t. d. meðal starfsfólks eða ráðamanna félags stefnda, hafi verið um það rætt, að skilmálar gjafabréfsins hafi ekki verið haldnir.

Vitnið Ragnar Júlíusson skólastjóri skýrði svo frá fyrir dómi, að hann hafi verið forstöðumaður Vinnuskóla Reykjavíkur síðastliðin 10 ár, en 5 ár þar á undan yfirverkstjóri. Spurningu stefnanda um það, hvort nokkur ákvæði séu eða hafi verið um það í kennsluáætlun eða starfsreglum kennara vinnuskólans varðandi barnaheimilið Steinahlíð, að kennarinn eða kennararnir, sem störfuðu þar, skyldu kenna dvalarbörnunum trjárækt og matjurtarækt og leggja á það sérstaka áherslu, svaraði vitnið, að það gildi að sjálfsögðu sömu reglur um alla flokkstjóra vinnuskólans, hvar sem þeir starfa, og að sjálfsögðu engar sérreglur fyrir Steinahlíð. Hins vegar sé aðstaðan þar ólík mörgum öðrum vinnustöðum, þar sem það sé barnaheimili og börn að leik innan um vinnandi unglinga, sem komist þá ekki hjá því að taka eftir þeirra störfum. Bætti vitnið því við, að dvalarbörnunum í Steinahlíð væri ekki sérstaklega kennd trjárækt og matjurtarækt á vegum vinnuskólans, þó þau fylgist með starfsemi skólans, eins og áður getur. Vitnið kvað sér ekki vera kunnugt um það, að sérstök fyrirmæli hafi verið gefin til vinnuskólans að þessu leyti varðandi dvalarbörnin, enda hafi hann ekki verið starfandi við skólann frá upphafi hans. Spurningu stefnanda: „Við hvað áttuð þér nákvæmlega, þegar þær sögðuð við mig í síma fyrir nokkrum dögum síðan, að þér ætluðuð ekki að hjálpa mér til að ná aftur Steinahlíð? Áttuð þér við, að framburður yðar fyrir bæjarþinginu kynni að mótast af þessari afstöðu yðar til mín?“, svaraði vitnið á þessa leið: „Að sjálfsögðu læt ég þessi orð, séu þau rétt eftir

höfð, ekki hafa áhrif á framburð minn, en þau eru, eins og Carl veit, ekki sögð að ástæðulausu. Skýringin er sú, að skömmu eftir að ég var kosinn varaformaður barnaverndarnefndar Reykjavíkur af borgarstjórn Reykjavíkur sumarið 1970, sá Carl Eiríksson ástæðu til að hringja til mín oftar en einu sinni og hafa í hótunum við mig, ef ég ekki greiddi atkvæði í nefndinni eins og honum bezt líkaði, en færi ekki eftir skynsemi minni". Spurningu stefnanda um, hvers konar hótanir hann ætti við af sinni hálfu, svaraði vitnið: „Ég sé ekki ástæðu til þess að blanda þessu tvennu saman" og tók fram, að barnaverndarnefnd sé bundin þagnarskyldu. Vitnið Ragnar Júlíusson vann eið að framangreindum framburði sínum.

Í bréfi borgarverkfræðings í Reykjavík til félags stefnda, dagsett 1. febrúar 1967 og undirritað er af Ellert B. Schram, segir svo:

„Hér með tilkynnist yður, að vegna lagningar Elliðavogar, sem ætlunin er að tengja við Suðurlandsbraut á næstunni, er nauðsynlegt að skerða land það, er þér hafið til umráða.

Samkvæmt ákvörðun borgarráðs er þessi skerðing heimil, en í stað þess landskika, sem taka verður vegna götulagningarinnar, skal koma jafnstórt svæði vestan megin lóðarinnar Kleppsmýrarbletts 16, sem Steinahlíð stendur á.

Lausleg mæling sýnir, að taka verður 10.000 m^2 v/vegarins, og sýnist mögulegt að bæta þann skika með því svæði, sem liggur með lóð yðar að vestanverðu.

Starfsmenn okkar munu sjá um að girða landið af í samræmi við enduruppmælingu lóðarinnar".

Í bréfi til hins stefnda félags, dags. 21. desember 1970, og að því er virðist skrifað af Ellert B. Schram, þó það sé óundirritað, segir svo:

„Bréf yðar, dags. 28. 2. '70, hefur verið móttekið, og hefur mælingadeild unnið að mælingum á þessu ári, bæði á þeim hluta, sem tekinn var af landinu í Steinahlíð vegna lagningar Elliðavogar, og eins á framtíðarlóðarmörkum.

Samkvæmt þeim mælingum var landið skert um 1.21 ha, en skv. hjálögðu mæliblaði hefur verið bætt við það 1.32 ha, þar af 1.05 ha vestan megin lóðarinnar, sbr. bréf undirritaðs, dags. í febr. '67.

Með hliðsjón af samþykkt bæjarstjórnar 7. apríl 1949 um að gefa félagi yðar kost á viðbótarlandi norðvestan við Steinahlíðarlandið, ca. 1.4 ha að flatarmáli, í stað þess lóðarskika, sem sneidd-

ur er af landinu vegna gatnaframkvæmda — vantar því enn ca. 800 m^2 til að fullnægja nefndri samþykkt.

Ekki er hægt að bæta þeim skika við vestan eða norðan megin núverandi lands utan það, sem mæling sýnir nú, og er það tillaga mín, að gengið verði frá lóðarmörkum og mæliblaði skv. hinni nýju mælingu með þeim fyrirvara, að 800 m^2 sé bætt við landið, þegar endanlega hefur verið gengið frá gatnamótum Elliðavogs og Miklubrautar og/eða hugsanlegri viðbótarlóð yður til handa sunnan megin.

Girðingarframkvæmdir munu væntanlega hefjast strax og mögulegt verður næsta vor, enda hafi þá lóðarmörk verið ákveðin og samþykkt af yður".

Þá hefur og verið lagt fram bréf borgarverkfræðings í Reykjavík til borgarráðs Reykjavíkur, dags. 4. janúar 1971 og undirritað af Ellert B. Schram, á þessa leið:

„Á fundi borgarráðs 29. desember s.l. var vísað til minnar umsagnar erindi Carls J. Eiríkssonar, dags. 21. f. m., varðandi upplýsingar um land Steinahlíðar við Suðurlandsbraut.

Í fyrsta lagi er spurst fyrir um, „hvenær samþykki bæjarstjórnar Reykjavíkur hafi verið veitt fyrir því, að land það, sem fylgdi eigninni, yrði ekki skert og að ekki yrðu lagðir vegir um það né lóðum úthlutað að því, eftir að breyting hefði verið gerð á landinu þá (1949) með því að skera sneið „af norðausturhorni þess", en leggja aðra sneið að vestan og norðan til landsins í staðinn".

Ekki er hægt að sjá, að bæjarstjórn hafi gert samþykkt um að skerða ekki frekar landið.

Í öðru lagi óskast einnig upplýst, „hvar viðbótarland það er staðsett, ca. 1.4 ha að flatarmáli, sem bæjarstjórn Reykjavíkur lofaði að gefa Barnavinafél. Sumargjöf kost á, norðvestan við Steinahlíðarlandið með samþykki í bæjarstjórn þann 7. apríl 1949".

Þessari fyrirspurn er svarað með því að leggja fram bréf undirritaðs til Sumargjafar, dags. 21. desember 1970".

Í bréfi sama aðilja, dags. 21. janúar 1971 (dskj. nr. 14), vegna fyrirspurnar stefnanda þar um segir svo í niðurlagi, að „Borgaryfirvöld hafa ekki gert neina samþykkt um, að landið skyldi ekki skert á hvorugan veginn".

Í bréfi frá skrifstofu Reykjavíkurborgar til stefnanda málsins, dags. 9. febrúar 1971, segir svo:

„Með bréfi, dagsettu 8. febrúar s.l., er spurt, hvort barnavina-

félagið „Sumargjöf“ hafi sótt um leyfi borgaryfirvalda eða skrifstofu minnar til að umgirða land Steinahlíðar á árunum 1949—1950 eða síðar. Skrifleg umsókn til byggingarnefndar um girðingu kringum land Steinahlíðar hefur ekki borist til byggingarnefndar, en lengi hefur staðið til að breyta lóðinni í sambandi við nýjar götur, og munu borgaryfirvöld sjá um girðingu um landið í því sambandi, samanber hjálögð ljósrit af bréfum Ellerts B. Schram, skrifstofustjóra borgarverkfræðings, til barnavinafélagsins Sumargjafar, dagsettum 1. febrúar 1967 og 21. desember 1970“.

Í bréfi Páls Líndals borgarlögmanns til lögmanns stefnda, dags. 28. febrúar 1972 (dskj. nr. 12), segir m. a., að á fundi borgarráðs 24. þess sama mánaðar hafi verið rætt bréf lögmannsins til sín, dags. 9. febrúar 1972, varðandi málssókn stefnanda á hendur stefnda til riftunar á gjafabréfi fyrir eigninni Steinahlíð. Með bréfi þessu er sent samrit af umsögn borgarlögmannsins um bréf stefnanda, dags. 12. febrúar 1972, en í bréfinu segir borgarlögmaður, að borgarráð hafi fallist á þá umsögn á framangreindum fundi. Þessi umsögn borgarlögmannsins fylgir bréfi hans, en hún hljóðar svo:

„Með bréfi, dags. 21. þ. m., hefur háttv. borgarráð óskað umsagnar minnar um erindi Carls J. Eiríkssonar, dags. 12. þ. m. Bréfritari á sem kunnugt er í máli við Barnavinafélagið Sumargjöf, og er það skv. bréfi hans „til staðfestingar á eignarrétti mínum á ⅓ hluta í eigninni Steinahlíð við Suðurlandsbraut (Kleppsmýrarblettur XVI, erfðafestuland), vegna brota á gjafaskilmálum, sem settir voru, er Steinahlíð var gefin, og vegna þess, að gjöf fasteignar var bönnuð með lögum vegna lögræðisskorts (ég var ófjárráða)“.

Í bréfinu er spurst fyrir um það, hvort borgarstjórn mundi samþykkja fyrir sitt leyti, að erfðafesturétturinn að Kleppsmýrarbletti 16 yrði skráður að ⅓ hluta á hans nafn, ef svo færi, að dómur félli honum í vil.

Ég leyfi mér að leggja til, að bréfritara verði svarað á þá leið, að borgarstjórn mundi ekki samþykkja umrædda skráningu, ef dómur gengi honum í vil, heldur yrði landið þegar í stað tekið úr erfðafestu samkvæmt ákvæðum erfðafestubréfsins, dags. 28. maí 1928“.

Lagður hefur verið fram í málinu uppdráttur af Steinahlíðarlandi, sem stefnandi gerði sjálfur í september 1970 og sýnir legu girðingar umhverfis það þá (dskj. nr. 5). Samkvæmt uppdrætt-

inum hefur verið tekin sneið af norðausturhorni landsins og enn fremur norðurhorni, sem nær 22.5 m af norðvesturlóðarmörkum, en samtals nemur þessi afsneiðing 1.21 ha. Uppdrátturinn sýnir viðbót við landið, ferhyrnda spildu út frá vesturmörkum lóðarinnar, sem nemur 0.36 ha.

Í bréfi borgarverkfræðingsins í Reykjavík, dags. 11. febr. 1971, en með því fylgir framangreindur uppdráttur, segir svo: „Það staðfestist hér með samkvæmt beiðni, að lega girðingar austanvert að Kleppsmýrarbletti 16, Reykjavík (Steinahlíð), sem sýnd er á viðfestu ljósriti af uppdrætti merktum „Steinahlíðarland í september 1970", er í meginatriðum rétt, þannig að skekkja á málunum 101 m, 182 m, 35 m og 22.5 m fer hvergi fram úr 0.8 m samkvæmt mælingum, sem gerðar voru af starfsmönnum mælingadeildarinnar á nefndri girðingu haustið 1970. Um önnur atriði uppdráttarins er mælingadeildinni ókunnugt".

Þá liggur og fyrir í málinu bréf garðyrkjustjóra Reykjavíkur, dags. 22. janúar 1974, en þar segir, að vinna við girðingu í Steinahlíð við Suðurlandsbraut hafi hafist 15. október 1972 og staðið þá samfleytt yfir til 7. apríl 1973, en þá hafi verkið tafist vegna efnisskorts til 7. október um haustið, en verkinu hafi verið lokið fyrir áramót 1973.

Að lokum liggur fyrir uppdráttur af landinu, gerður af mælingadeild borgarverkfræðings í júlí 1972 (dskj. nr. 30). Á þeim uppdrætti er sagt, að:

„Landið talið	3.9	ha
Landið reyndist hafa verið	40085	m^2
Tekið af landinu skv. sþ. bæjarstjórnar 7. 4. 1949	12102	m^2
Bætt við landið að norðvestan og meðfram Suðurlandsbraut	+ 12983	
Landið verður	40966	m^2"

Uppdrátturinn sýnir síðan legu hinnar nýju girðingar umhverfis landið. Samkvæmt því hefur skásneiðin á austanverðu landinu verið færð austur fyrir norðurhornið, þannig að það horn er innan girðingarinnar. Bætt hefur verið við landið meðfram allri vesturhlið þess, svo sem fram með Suðurlandsbraut. Var uppdráttur þessi í samræmi við síðustu vettvangsskoðun.

Öllum framanröktum bréfum hefur verið mótmælt.

Stefnandi byggir kröfur sínar í málinu á því, að öll hin þinglýstu skilyrði gjafabréfsins frá 11. apríl 1949 fyrir gjöfinni hafi ekki verið haldin. Hefur hann bent á það í fyrsta lagi, að gjafagerningurinn hafi verið ólöglegur, að því er hans eignarhluta varðaði, samkvæmt ákvæðum 37. gr. lögræðislaga nr. 95/1947, síðari mgr. aðallega. Hann hafi verið á 20. aldursári, er hann undirritaði gjafagerninginn og því ófjárráða. Samþykki Stjórnarráðs hafi ekki fengist, svo sem fjáhaldsmaður hans hafi áskilið við undirskrift sína á gjafagerninginn, en jafnvel þótt samþykki Stjórnarráðs hefði fengist, hefði það samþykki verið ólöglegt samkvæmt framanrituðu lagaákvæði. Auk þessa þá hafi stefndi svo verulega brotið öll skilyrði gjafabréfsins. Að því er varðar 1. skilyrðið, þá sé upplýst í málinu, að dvalarbörnunum á barnaheimilinu hafi ekki verið kennd trjárækt og matjurtarækt, svo sem þar er áskilið. Skiptir í því sambandi engu, þótt unglingar hafi unnið að slíkum störfum á vegum Reykjavíkurborgar, þar sem í því starfi felist engin kennsla til dvalarbarnanna. Að því er 2. skilyrði gjafabréfsins varðar, þá hafi skerðing á landinu orðið með öðrum hætti en skilyrðið setur. Aðeins hafi verið heimilt að skerða sneið af norðausturhorni landsins. Hins vegar hafi, er málshöfðunin hófst, bæði austurhornin verið tekin af landinu. Sú skerðing hafi samtals numið 1.21 ha, en þrátt fyrir ákvæði í skilyrðinu um að leggja aðra sneið að vestan og norðan til landsins í staðinn hafi á sama tíma eingöngu verið lagt til 0.36 ha. Skipti hér engu um, þótt nú, meðan á málinu stóð, hafi öðru horninu verið skilað aftur til landsins. Samkvæmt skilyrðinu skyldi allt landið, eftir að hin heimilaða skerðing hafði verið gerð og nýtt land við bætt í staðinn, verða umgirt og lagað innan eins árs. Þetta skilyrði hafi algerlega verið vanrækt af hálfu stefnda. Upprunalegu girðingunni hafi verið illa við haldið, og á köflum svo, að hún hafi á mörgum stöðum legið niðri um lengri tíma. Varði engu, þótt nú sé komin ný girðing umhverfis landið. Þá hafi stefndi og brotið ákvæði 3. skilyrðisins um það, að stefndi hlynnti að gróðri þeim, sem á lóðinni var við útgáfu gjafabréfsins, eftir því sem unnt væri. Bendir stefnandi á það, að blómabeð, sem hafi verið vestan við íbúðarhúsið, hafi verið upprætt, en bílastæði gert í staðinn. Enn fremur að tré hafi verið skilin eftir utan landsins við skerðingu þess. Af öllu þessu sé því ljóst, að öll skilyrði gjafabréfsins hafi verið brotin, og það með vitund stefnda. Komi því eigi til álita, að stefndi geti öðlast eignarrétt á landinu fyrir hefð samkvæmt 2. mgr. 2. gr. laga nr. 46 frá 1905. Um tómlæti

af sinni hálfu hafi alls ekki verið að ræða. Hann hafi eitt sinn verið samþykkur gjöfinni, á meðan hann hafi haldið, að stefndi vildi halda skilyrðin, og hafi það þá verið af góðvild af sinni hálfu til stefnda. Hann kvaðst hafa kvartað yfir brotum á skilyrðunum, bæði við formann og framkvæmdastjóra stefnda og við forstöðukonu barnaheimilisins um sumarið 1970 og aftur um það haust, en síðan hafi hann höfðað mál þetta í desember það sama ár.

Stefndi styður sýknukröfu sína þeim rökum, að hann telji sig hafa, eftir því sem föng hafi verið á og hægt hafi verið með sanngirni að krefjast, séð til þess yfir 20 ára skeið, að virtar hafi verið óskir fyrrverandi eigenda eignarinnar svo sem þær hafi verið upp taldar í gjafabréfinu. Í fyrsta lagi hafi stefndi séð til þess, að eignin hafi eingöngu verið starfrækt sem barnaheimili og í því skyni hafi sérstaklega verið hlúð að húseigninni með viðauka og breytingum, gerðum þegar á árinu 1949. Allir megi vita, að 3ja—6 ára börn geti lítið aðhafst við trjárækt og matjurtarækt á svo miklu gróðursvæði. Þau störf hafi verið unnin af unglingum á sumrum undir leiðsögn og með því starfi hafi dvalarbörnin fylgst. Í annan stað hefur lóðin ekki verið skert umfram það, sem allra brýnasta tilfæring vegna skipulagsbreytinga hefur krafist, og þá annað land verið látið í té endurgjaldslaust í staðinn. Það verði ekki annað séð en að gróður sá, sem á lóðinni er, sé þroskavænlegur og að hann hafi hlotið eðlilega aðhlynningu þá 2 áratugi, sem liðnir eru frá því, að stefndi fékk umráð landsins. Þannig hafi árin liðið og nú sé viðurkennt af hálfu stefnanda, að honum hafi verið ljóst og hann hafi litið svo á sem ýmsum skilyrðum hafi þegar frá upphafi verið illa fram fylgt af hálfu stefnda. Þó hafi hann ekki séð ástæðu til athafna né heldur tilkynnt stefnda hugsanlega riftun, ef eigi yrði úr tilteknum ágöllum bætt, fyrr en liðin voru meira en 20 ár frá því að bréfið var afhent. Slík aðvörun eða tilkynning hlaut að vera forsenda þess, að riftunarmál væri hafið. Einnig bendir stefndi á, að þau frávik, sem orðið hafa frá skilyrðum gjafarinnar, þá hafa þau verið svo óveruleg allan tímann, að engan veginn gæti sætt riftun. Eftir að stefnandi öðlaðist lögræði, rúmu hálfu öðru ári eftir undirskrift gjafabréfsins, bar honum að gera ráðstafanir þegar í stað til riftunar vegna samþykkisskorts síns, ef hann hafi viljað bera það fyrir sig. Þá sé með öllu fráleitt að bera fyrir sig vanhæfisskort til samþykkis eftir meira en 20 ára tímabil. Mótmælir stefndi því, að Stjórnarráðið hefði sett sig upp á móti því að verða við ósk gefenda, og bendir á, að samþykki ráðuneytisins geti hafa verið

fyrir hendi, þótt það hafi eigi fundist í desember 1970. Auk þess alls þá hafi stefndi unnið fullan hefðarrétt á eignarhlutanum.

Í Steinahlíð hefur verið starfrækt dagvistunarheimili fyrir börn frá því árið 1949 og er enn.

Dómarinn hefur kannað vettvang, fyrst í maí 1973 og síðan aftur eftir dómtöku málsins.

Þótt eigi liggi fyrir um það fullkomin sönnun, þá bendir allt til þess, að samþykkis Stjórnarráðs hafi aldrei verið leitað til gjafarinnar, að því er stefnanda varðaði, svo sem áskilið var í gjafabréfinu og lög mæltu fyrir um.

Eins og fram kemur hér að framan, eru dvalarbörn á heimilinu að Steinahlíð á aldrinum 3ja til 6 ára. Verður naumast til þess ætlast, að svo ung börn geti unnið að matjurta- eða trjárækt. Hins vegar er ljóst, að unglingar starfa að þeim störfum á sumrum á vegum Reykjavíkurborgar undir leiðsögn. Af fyrri vettvangsskoðun dómarans má ætla, að dvalarbörnin fylgist að einhverju leyti með þeim störfum, þar sem mörg þeirra voru þá að leik á landsvæðinu, þótt þeim sé eigi sérstaklega kennd sú starfsemi, enda vart að slíkt bæri árangur hjá svo ungum börnum. Af vettvangsskoðunum varð eigi annað séð en að öll ræktun á landinu sé blómleg.

Ljóst er, að á árunum fyrir og um 1967 hafði landið verið skert um 1.21 hektara á þann veg, að tekin hafði verið sneið af norðausturhorni og enn fremur norðurhorni, en í staðinn hafði verið bætt við landið 0.36 hektörum við vesturhlið þess. Var upprunaleg girðing umhverfis landið notuð til afmörkunar, nema ef vera má, að ný girðing hafi verið umhverfis umrædda 0.36 hektara. Af fyrri vettvangsskoðun varð séð, að girðingin var víða léleg. Á hinn bóginn aftur á móti er ljóst, að á tímabilinu október 1972 til áramóta 1973 hefur allt landið verið girt nýrri girðingu og við það bætt að norðvestan og meðfram Suðurlandsbraut rúmum 1.29 hekturum, sbr. dómsskjal nr. 30, þannig að landið hefur fengið sína upprunalegu stærð. Þess ber þó að geta, að við þá framkvæmd var norðurhorn landsins aftur sett innan girðingar. Í þessu sambandi má geta þess, að við skerðingu landsins fyrir og um 1967 urðu mörg tré utan girðingar og eru enn. Einnig er ljóst, að blómabeð norðan við húsið og við hlað þess hefur verið numið brott og bílastæði gert í staðinn. Þykir hið síðastnefnda ekki óeðlileg breyting miðað við breyttar aðstæður.

Af þessu framansögðu er ljóst, að brestur hefur verið á því af hálfu stefnda að fullnægja skilyrðum gjafabréfsins. Af þeim sök-

um getur stefndi eigi öðlast eignarrétt að eigninni fyrir hefð, þótt skilyrði kynnu ella að vera til slíks að því er tímalengd varðar.

Stefnandi er fæddur 29. desember 1929 og varð því fjárráða sama dag árið 1950, eða rúmu hálfu öðru ári frá dagsetningu gjafabréfsins. Stefna í málinu var birt 23. desember 1970, eða tæpum 20 árum eftir að stefnandi varð fjárráða og rúmu tuttugu og einu og hálfu ári eftir útgáfu gjafabréfsins. Þótt ljóst sé samkvæmt framansögðu, að stefndi fullnægi ekki skilyrðum gjafabréfsins í mörgum atriðum, og þá sérstaklega að eigi liggur fyrir sannanlegt samþykki Stjórnarráðs fyrir gjöfinni, þá þykir hið langa aðgerðarleysi stefnanda og hinn langi tími að öðru leyti, sem liðinn er, eiga að leiða til þess, að hann fái ekki komið fram kröfum sínum í málinu. Ber því að dæma stefnda sýknu.

Rétt þykir, að málskostnaður falli niður.

Emil Ágústsson borgardómari kvað upp dóm þennan, en vegna óviðráðanlegra ástæðna og þess, að málið er nokkuð óaðgengilegt, hefur uppsaga dregist fram yfir venju.

Dómsorð:

Stefndi, Barnavinafélagið Sumargjöf, á að vera sýkn af kröfum stefnanda, Carls J. Eiríkssonar, í máli þessu.

Málskostnaður fellur niður.